WILLEM KRIJGSMAN

fifty - fifty

Integraatioprosessini hollantilaisesta suomalaiseksi
Pieni kuvallinen historiikki

fifty - fifty

INTEGRAATIOPROSESSINI HOLLANTILAISESTA
SUOMALAISEKSI

Kansikuva: ”Integroitunut”, v.2002
värikynämaalaus, Willem Krijgsman.
Yksityinen kokoelma.

Inspiraatio ja lainaukset:
Helene Schjerfbeck (1862-1946),
”Omakuva, 1912”
ja
Johannes Vermeer (1632-1675),
”Tyttö ja helmikorvakoru, n. v. 1665”

© 2022 Willem Krijgsman
Kustantaja: BoD · Books on Demand,
Mannerheimintie 12 B, 00100 Helsinki, bod@bod.fi
Kirjapaino: Libri Plureos GmbH, Friedensallee 273,
22763 Hampuri, Saksa
ISBN: 978-952-80-9321-3

fifty - fifty

INTEGRAATIOPROSESSINI HOLLANTILAISESTA SUOMALAISEKSI

WILLEM KRIJGSMAN

PIENI, KUVALLINEN HISTORIIKKI:
INTEGRAATIOPROSESSINI HOLLANTILAISESTA SUOMALAISEKSI, FIFTY - FIFTY

SISÄLLYSLUETTELO:

sivu 7 ALKUSOITTO?
ALKU

sivu 8 V. 1980 PUOLIVUOTINEN TYÖHARJOITTELU SUOMESSA

sivu 9 KOHTI SUOMEA v. 1981

sivu 11 1990-LUKU

sivu 12 AIKA VANTAALLA vv. 1989 - 2008, RETKET
Tuusulanjärvi
Itä-Uusimaa / Porvoo
Kalela, Akseli Gallen-Kallelan erämaa-ateljee Ruovedellä
Matka Sigrid Juséliuksen mausoleumiin, Pori 31.5.2003
Retki Sääksmäelle, Visavuoreen, Emil ja Alice Wikströmin taiteilijakotiin, kesä v.2003

sivu 15 TYÖHUONE URHO KEKKOSEN KADULLA, HELSINGISSÄ vv. 1996-2010

sivu 16 KANTA-HÄME
Retki Harjavaltaan, Harjulaan, kuvanveistäjä Emil Cedercreutzin (1879-1949) taiteilijakotiin, v. 2010
Integroituminen Riihimäen ja Kanta-Hämeen taidekenttään

sivu 18 INTEGRAATIONI SUOMEN TAIDEKENTTÄÄN
Oma taide, galleriat, taiteilijajäsenyydet, toiminta

sivu 20 JUSÉLIUKSEN MAUSOLEUMIN KOHTALO METAFORANA ILMASTON-MUUTOKSELLE - PROJEKTINI

sivu 21 VIRRALLA-SARJA, PROJEKTI ALKAA JA JATKUU

INTEGRAATIONI SUOMALAISEEN KULTTUURIIN: KIRJALLISUUS, MUSIIKKI, TEATTERI, ELOKUVAT

sivu 22 SUOMEN KIELI

sivu 23 MOLEMMINPUOLINEN INTEGRAATIO PUOLISONI KANSSA

LOPPULAUSE

sivu 25-115 INTEGRAATIOONI LIITTYVÄT TAIDENÄYTTELYT: KUVALLINEN TUTKIELMA
v. 2002 ”Tulkintoja”
v. 2003 ”Integraatio - fifty-fifty”
v. 2005 ”Taiteilijan taakka - inspiraation lähde...?”
v. 2008 ”Ilmastonmuutos”

sivu 117-141 HISTORIIKIN JATKO-OSA: TEOSSARJA ”VIRRALLA ”
v. 2015-2022, kuvallinen projekti Akseli Gallen-Kallelan teoksen ”Lemminkäisen äiti” inspiroimana

sivu 143-152 OTTEITA SAADUSTA KRITIIKISTÄ, 7 kpl

PIENI HISTORIIKKI:
INTEGRAATIOPROSESSINI HOLLANTILAISESTA SUOMALAISEKSI,
FIFTY - FIFTY

Usein, kun ihmiset kysyvät, miksi olen muuttanut Suomeen, heillä on jo valmis vastaus: muutit naisen vuoksi! Jopa eräs toimittaja kirjoitti: hän tuli Suomeen, koska tykkää lumesta!! Haluan kirkastaa, miksi minä olen päättänyt muuttaa Suomeen ja kuinka pitkä tie se on ollut ja minkälaisen integraation Suomessa olen tehnyt.

ALKUSOITTO?
Nuorena poikana kotona Delftissä meillä oli isot valkoiset ruokalautaset. Katsoin joskus niiden pohjaleimoja, siellä oli tehdas ja piippu. Isoilla kirjaimilla oli kirjoitettu ARABIA ja alla Suomi, Finlandia. Ihmettelin nimiä ja ajattelin: hienoa, ne tulivat Arabimaista.

Aamulla, kun isäni herätti minut ja tulin portaita alakertaan, olohuoneessa oli usein radio auki. Meillä oli silloin vuokraradio, jossa oli vain kolme kanavaa. Yksi kanava soitti pelkkää klassista musiikkia ja kuuntelin usein tietämättäni Jean Sibeliuksen sävellyksiä. Kappaleen loputtua nais- tai miesääni kertoi: ”tämän soitti ...orkesteri, Sibeliuksen Opus...”.

ALKU
Olen aloittanut v. 1976 viisivuotisen opiskelun Rotterdamissa, Taideakatemiassa, Arkkitehtoonisen Muotoilun Osastolla ja valmistunut v. 1981 sisustusarkkitehdiksi. Opiskeluni aikana tutustuin skandinaaviseen arkkitehtuurin ja muotoilun maailmaan ja varsinkin suomalainen arkkitehtuuri ja muotoilu innostivat minua. Luin paljon siitä ja pidin jopa esitelmän suomalaisesta arkkitehtuurista ja muotoilusta Akatemiassa. Myös opiskelutoverini kiinnostuivat Suomesta: Alvar Aallon arkkitehtuurista ja esim. Antti Nurmesniemen studion arkkitehtuurista Kulosaaressa ja hänen tuoleistaan (varsinkin 001 Long Chair ja Triennale tuoli). Myös Yrjö Kukkapuron tuolit olivat suosittuja.

Vuosina 1976, -77, -79 kävin pitkillä kesälomillani Norjassa (vv. 1977 ja 1979 polkupyörällä Hollannista). Olin silloin tutkimassa Norjan sauvakirkkoja (norj. stavkirke), joita kävin katsomassa polkupyöräretkilläni. Tutustuin v. 1976 Norjaan Tromssaan asti. Oslossa olen tuolloin tutustunut mm. taidemaalari Edvard Munchin ja kuvanveistäjä Gustav Vigelandin tuotantoon.

Vuonna 1978 päätin mennä lomallani Suomeen. Koska sisustusarkkitehtuurin ja muotoilun taso Suomessa oli silloin minulle selvästi kiinnostavampaa kuin Norjassa, halusin tutustua siihen paikan päällä. Kolmen lomaviikon aikana kävin mm. Helsingissä, Espoossa, Porvoossa, Turussa, Tampereella, Kuopiossa, Seinäjoella ja Jyväskylässä.
Helsingissä kävin mm. Senaatintoria ympäröivällä arkkitehti Engelin suunnittelemalla uusklassisismia edustavalla empiretyylisellä hallintoalueella, Finlandia-talossa, Kansallismuseossa, Ateneumissa, Temppeliaukion kirkossa, Käpylässä, Kansallisteatterissa, Suomenlinnassa, Seurasaaressa, Design Centerissä, Arkkitehtuurimuseossa ja Design Museossa.

Espoossa kävin katsomassa Dipolia ja Tapiolan asuntoalueen suunnittelua ja Kirkkonummella Hvitträskiä. Innostuin arkkitehtikolmikosta Gesellius, Lindgren ja Saarinen. Myöhemmin kävin usein tutkimassa heidän helmiään Helsingissä: Kansallismuseota, Rautatieasemaa, Pohjolan toimitaloa (johon myöhemmin, kun olin Studio Turkassa sisustusarkkitehtina, olin suunnittelemassa kalusteita. Se oli minulle suuri kunnia).

Turussa tutustuin mm. Turun linnaan, Lars Sonckin suunnittelemaan Mikaelinkirkkoon, Erik

Bryggmanin suunnittelemaan Ylösnousemuskappeliin, Pekka Pitkäsen suunnittelemaan Pyhän Ristin kappeliin. Tutustuin myös Sibelius-museoon ja kävin katsomassa Turun Ylioppilaskylää. Porvoossa kiinnostavia olivat vanha keskusta ja Tuomiokirkko.
Tampereella kävin Kalevan kirkossa, Reima ja Raili Pietilän suunnittelemassa. Tuomiokirkossa, Lars Sonckin suunnittelemassa, kansallisromantiikan päämonumentissa, tutustuin Magnus Enckelin ja Hugo Simbergin taiteeseen heidän freskojensa kautta ensimmäisen kerran. Tämä kaikki teki minuun suuren vaikutuksen. Kiinnostuin myös laajemmin Lars Sonckin arkkitehtuurista.

Seinäjoelle menin katsomaan Alvar Aallon ”Lakeuden risti”-kirkkoa ja siihen liittyvää seurakuntataloa ja kokonaisuuteen kuuluvaa kaupungintaloa.

Jyväskylässä kiinnostukseni kohdistui Alvar Aallon suunnittelemiin yliopiston uusiin osiin ja Aallon suunnittelemaan Keski-Suomen Museoon sekä Aalto-museoon, jossa tutustuin Alvar Aallon huonekaluihin ja kalustesuunnitteluun.

Lomani Suomessa oli menestys. Olin nähnyt hyvin mielenkiintoista arkkitehtuuria ja muotoilua ja muutenkin ensivaikutelma Suomen kulttuurista tuntui hyvin kiinnostavalta ja innostavalta.

V. 1980 PUOLIVUOTINEN TYÖHARJOITTELU SUOMESSA

Tuleva opiskeluvuosi 1979-80 oli pakollista praktikumia, harjoittelua.
Päätin v:n 1978 Suomen lomani jälkeen hakea keväälle 1980 puolivuotisen työharjoittelupaikan Suomesta.

Akatemiassa oli tuttu, joka oli ollut työharjoittelijana Suomessa, Helsingissä, sisustusarkkitehtuuri-toimistossa pari vuotta aikaisemmin. Sain häneltä informaatiota, neuvoja ja hänen tuttavapiirinsä yhteystietoja. Sain myös hänen pääkaupunkiseudulla asuvat hollantilaiset kontaktinsa.

Kesällä v. 1979 vietin lomani ystävieni kanssa Norjassa. Vaelsimme vuoristomaisemissa 10 päivää. Sen jälkeen jatkoin matkaani yksin Suomeen järjestelemään työharjoittelupaikkaani. Olin ottanut mukaan piirustusrullan suunnittelutöistäni Akatemiassa. Pyöräillen rulla kainalossani etsin työtä Helsingistä ja kävin monissa sisustusarkkitehtitoimistoissa. Lopulta sain harjoittelupaikan Lasse Ollinkarin sisustusarkkitehtitoimistosta, siis saman työharjoittelupaikan kuin tuttuni Akatemiasta.

Syksyllä 1979 olin pitkässä kirjeenvaihdossa Suomen valtion kanssa saadakseni mahdollisuuden tehdä puoli vuotta töitä sisustusarkkitehtitoimistossa opiskelijatyöntekijänä. Onneksi pääsin töihin Suomen ja Hollannin valtioiden välisen opiskelijavaihtosopimuksen kautta. Olin v:n 1980 tammikuusta kesäkuun loppuun sisustusarkkitehti Lasse Ollinkarin toimistossa työssä. Toimistossa työskenteli silloin 13 henkilöä. Sain pieniä tehtäviä: olin mm. mukana Suomen Pankin sisustuksen uudistamista koskevassa projektissa.

Työn kautta tutustuin suomalaiseen suunnittelutyyliin, työympäristöön ja työkulttuuriin. Tärkeää oli myös työajan ulkopuolella vietetty aika. Tutustuin, paitsi oman ammattikuntani edustajiin, myös taiteilijoihin ja muihin kulttuuri-ihmisiin Helsingissä. Kävin jopa yksin teatterissa. Näin mm. Väinö Linnan Pohjan tähden alla Kom Teatterissa, Helsingissä, vaikka en ymmärtänyt suomen kieltä! Näin Mauno Hartmanin ja Raimo Utriaisen näyttelyn Taidehallissa. Kiersin museoissa: Ateneum, Amos Anderson, Didrichsen, Design museo, Arkkitehtuurimuseo, Kaupunginmuseo, Kansallismuseo, Seurasaari, Suomenlinna, Tuusulan järven Rantatien museot (Pekka Halosen Halosenniemi, Sibeliuksen Ainola, Aleksis Kiven kuolinmökki, Eero Järnefeltin Suviranta). Varsinkin Design museossa ja Suomen Arkkitehtuurimuseossa opin paljon suomalaisesta

muotoilusta ja arkkitehtuurin historiasta. Taidemuseo Ateneum antoi erittäin hyvän kuvan Suomen kuvataiteen historiasta.

Tapasin v:n 1978 lomallani Suomessa teologian opiskelijan, miehen, josta tuli myöhemmin pappi ja ystävä ja jonka kautta näin luterilaisen kirkon toimintatapoja sisältäpäin. Kun tulin v. 1980 Suomeen, juuri hän auttoi minua mm. saamaan HOAS:in opiskelija-asunnon. Hän myös opetti minulle murtomaahiihtoa, näin tutustuin Suomen talvimaisemaan pelloilla ja metsissä, meren jäällä Seurasaaren ympäristössä. Hiihtäminen oli minulle usein painajaista, varsinkin alamäet!

Asuin alkuvaiheessa HOAS-kerrostalon asunnossa Kirstinmäessä, Espoossa, mutta muutin työkaverin auttamana pian Helsinkiin, Hakaniemeen, vanhan rouvan alivuokralaiseksi. Oli mukavaa asua Helsingissä, vapaa-aikana ja iltaisin saatoin tutkia ympäristöä ja Helsingin keskustaa. Tein usein iltakävelyni mm. Kallion - Torkkelinmäen alueella ja Vallilassa, jonka Puu-Vallilassa myöhemmin asuin nelisen vuotta. Kävelin myös usein Kruununhaassa. Kaikki oli uutta ja ihailin kansallisromantiikan arkkitehtuuria suuresti.

Heinäkuussa, v.1980, minut oli kutsuttu hollantilais-suomalaisen perheen vieraaksi heidän kesämökilleen. Siellä vietettiin rauhallista mökkielämää omalla saarella, Päijänteellä. Tutustuin aitoon savusaunaan.
Sen jälkeen palasin Hollantiin ja aloitin viimeisen akatemiavuoteni, diplomityöni teon. Työn vapaa-valintaosuudeksi valitsin saunarakennussuunnittelun. Näin oli Suomi jäänyt mieleeni.

KOHTI SUOMEA v. 1981
Hollannin taloudellinen tilanne oli v.1981 heikko ja vähitellen kypsyin ajatukseen lähteä työhön Suomeen Akatemiasta valmistumiseni jälkeen.

Valmistuttuani lähdin Suomeen etsimään työpaikkaa. Vietin elokuussa v.1981 kolme viikkoa Helsingissä ja yritin löytää työpaikkaa sisustusarkkitehtina Helsingin alueelta. Vaikka soitin ja kävin monissa toimistoissa, oli erittäin vaikea saada työtä. Lopulta onnistuin saamaan työpaikan kolmeksi kuukaudeksi prof. sisustusarkkitehti Yrjö Kukkapuron assistenttina. Hän halusi antaa minulle mahdollisuuden.
Saatuani työpaikan matkustin takaisin Hollantiin hoitamaan omia asioitani ja valmistautumaan muuttooni Suomeen.
Kun palasin lokakuussa v.1981 Suomeen ja halusin hoitaa työ- ja oleskeluluvan, huomasin, että en saanutkaan niitä suoraan Suomen valtiolta, vaan ulkomaalaisena lupa piti hakea omassa maassa olevasta Suomen suurlähetystöstä. Matkustin siis takaisin Hollantiin ja odotin kolme viikkoa lupia.

Sen jälkeen, kun olin taas Suomessa, aloitin vihdoin työnteon.

Kukkapuron assistenttina olo oli erittäin mielenkiintoinen vaihe: alussa autoin häntä rakentamaan työtilan hänen uudessa firmassaan, Avartessa, Tehtaankadulla. Muuten rakensin prototyyppejä ja piirsin hänen kalustesuunnitelmiaan puhtaaksi. Opin paljon kalusterakentamisesta ja -suunnittelusta. Olin mukana Avarten messuosaston suunnittelussa Suomessa. Osasto oli esillä mm. Saksassa Kölnin kalustemessuilla ja Milanon kalustemessuilla Italiassa. Avarten messuosasto sai silloin Suomen parhaan osaston palkinnon. Rakensin myös Avarten messuosaston valmiiksi messuilla Kööpenhaminassa ja Tampereella.

Ensimmäisen kolmen kuukauden jälkeen sain uudelleen kolme kuukautta jatkoa työsuhteelle ja kolmen jatkokerran jälkeen vuosi tuli täyteen. Joka kolmen kuukauden jälkeen olin pakotettu hakemaan uuden työ- ja oleskeluluvan poliisilaitokselta (ei kuitenkaan enää Hollannista!).

Kukkapuron kautta tapasin paljon sisustusarkkitehteja, arkkitehteja, muotoilijoita, tekstiilitaiteilijoita ja taiteilijoita. Myös säännöllisesti järjestetyt tapahtumat Avartessa olivat antoisia.

Kun työni Kukkapuron assistenttina loppui v.1982, pyrin ajoissa löytämään uuden työpaikan. Se oli taas vaikeaa. Kuitenkin loppujen lopuksi sain vakituisen paikan sisustusarkkitehtina Studio Turkassa, Espoossa.
Studio Turkka oli sisustusarkkitehtitoimisto, jonka omistivat sisustusarkkitehdit Yrjö ja Marja Turkka. Studio suunnitteli pääasiassa pankkien sisustuksia ja kaikkea siihen kuuluvaa: lattiat, seinät, verhot, tekstiilit, valaisimet, kiinteät kalusteet, irtokalusteet, materiaalit ja värit. Myös päiväkodit, koulut ja muotoilu kuuluivat Studion tehtäviin. Toimisto oli pieni ja silloin siellä työskenteli vain kolme sisustusarkkitehtia.

Vuodet 1982-89 Studio Turkassa olivat omalla tavallaan arkipäivän sisustusarkkitehtuurin tekemistä. Opin paljon varsinaisen toimistotyön kautta: piirtämistavat, materiaalien käytön, hinnat, tietojen hankinnan, neuvottelutavat, puusepänliikkeissä käynnit jne. Tapasin myös paljon erilaisia ammatti-ihmisiä ja taiteilijoita työni ja Turkan perheen kautta. Samaan aikaan liityin myös Sisustusarkkitehdit SIO ry:n ja Teollisuustaiteen Liitto Ornamo ry:n jäseneksi.

Tarkastelin, tutustuin ja seurasin silloin monia asioita yhteiskunnallisesti, kuten mm.: suomalaisen politiikan kenttää ja sen voimatasapainoja, tärkeitä yhteiskunnallisia asioita kuten terveydenhoitoa, lastenhoitoa ja ympäristöön liittyviä kysymyksiä ja kulttuurin kenttää.
Alkuvaiheessa puhuin arkielämässäni ja töissä pelkästään englantia, mutta vähitellen aloin oppia suomen kieltä. Seurasin Helsingin Sanomia jo varhain ja katsoin Ylen uutisia ja ajankohtaisohjelmia ja varsinkin passiivinen kielen ymmärrykseni kehittyi varsin nopeasti.

Olin silloin myös paljon kontaktissa erilaisiin ihmisiin ja ystäviin, jotka antoivat minulle mahdollisuuksia keskustella monenlaisista asioista. Tuolloin järjestettiin myös usein yhteisiä juhlia ja muita istujaisia kodeissa. Näin tutustuin suomalaiseen sosiaalisuuteen ja käytöstapoihin. Hollantilaisten kontaktieni kautta tulin Hollantilaisen Kerhon jäseneksi. Siinä tapasin ryhmän samanmielisiä hollantilaisia. Suurin osa heistä oli ollut jo pidemmän aikaa Suomessa ja kuulin paljon heidän kokemuksiaan, integraatioprosessiaan suomalaisuuteen.

Olin jo ennen Suomeen tuloani aktiivinen kuvataiteen piirissä ja sisustusarkkitehdin arkityön rutiininomaisuuden vuoksi minussa vahvistui jälleen tarve luovempaan itseilmaisuun. Aloin uudelleen piirtää ja maalata vapaa-aikanani.
Erään hollantilaisen ystäväni kanssa, joka oli hyvä piirtäjä, pidimme v.1986 näyttelyn Hotelli Tornissa, Ateljee-baarissa, missä useat nimekkäistä taiteilijoista olivat ilmaiseksi pitäneet näyttelyitä. Jaoin ystäväni kanssa näyttelytilan ja se oli minun ensimmäinen yksityisnäyttelyni Suomessa.
Studio Turkan kautta sain mahdollisuuden pitää toisen näyttelyn Helsingin Tapanilassa, Galleria Mosabackassa, jonka galleristina toimi Pirkko-Liisa Topelius (nykyisin Galleria Pirkko-Liisa Topelius, Helsinki). Vuokrasin tilan yhdessä saman hollantilaisen ystäväni kanssa. Ja sen jälkeen olen pitänyt jatkuvasti omia yksityisnäyttelyitä pääasiassa Helsingissä. Näin alkoi taideurani.

Samaan aikaan vakiintui elämäni uudessa kotimaassani, ns. arkipäivän integraatio suomalaiseen yhteiskuntaan. Yksityiselämäni otti tilansa. Menin v.1983 naimisiin ensimmäisen kerran, vaimoni oli suomalainen ja syntyi tyttölapsi. Avioliitto sinänsä oli ongelmallinen, lyhyt ja päättyi eroon, johon ei liittynyt usein mainittuja eri kulttuureista johtuvia integraatio-ongelmia. Tämä aika oli vaikeaa, varsinkin kaikenlaisten vieraiden, virallisten ja juridisten asioiden hoitaminen uudessa kotimaassani.

Fifty-fifty, integraatioprosessini hollantilaisesta suomalaiseksi on pieni, kuvallinen historiikki ja selviytymiskertomus kuvataiteilija, sisustusarkkitehti ***Willem Krijgsmanin*** (s.1953) integraatioprosessista. Hän kertoo, kuinka hän päätyi ensimmäiselle matkalleen Suomeen (1978) ja jäi pysyvästi (1981). Millaisten vaiheiden kautta, ja erityisesti paneutumalla suomalaiseen kulttuuriin, hän on löytänyt tasapainon syntymämaansa ja kotimaansa välillä, ***fifty-fifty.***

Historiikki on ainutlaatuinen, koska se on Krijgsmanin kirjoittama kuvallinen kertomus integraatioprosessistaan. Se käsittelee hänen sopeutumistaan uuteen kotimaahansa erityisesti Suomen kultakauden maalaustaiteen kautta. Hänen kertomuksensa ovat kertomuksia elämän vaiheista, tapahtumista ja kehityksestä, jotka hän on lämpimästi ja positiivisesti kuvannut.

Kuvallisuus on historiikin upea, olennainen osuus. Hänen taideteoksensa, symboliset värikynämaalauksensa, ovat intertekstuaalisia kollaaseja.

Teokseen sisältyy kattava kuvakooste pidetyistä näyttelyistä pääasiassa helsinkiläisissä gallerioissa, myös muualla Suomessa. Erityisen vaikuttava on hänen viimeisin teossarjansa ”Virralla”.

BoD
789528 093213